HLÁŠENÍ

o záchranné akci.

Archeologický ústav ČSAV Praha
Došlo dne 3580/90
Čj. .....

Katastrální území (HRADIŠŤKO I) a VELTRUBY	Administrativní obec Veltruby	Okres Kolín 2.0. dílo
Druh mapy ZM 10: 13-14-23	nálezy Z 353 mm J 148 mm 357 mm 134 mm rýha Z 345 mm J 167 mm 348 " 168 " 353 " 148 " poznámka: 357 rýha s 134 nálezy částečně přichází na Sz. Hradiště I	Slovní lokalizace ZSZ od obce Hradiště I, poloha Na hradišťku, ppč. 94, k.ú. Hradiště I, ppč. 137 a ppč. 140, k.ú. Veltruby
Přesnost PI: níže 1 / Nadmořská výška: níže 192 m		
Koordináty určil ÚTD		
Kultura střední doba hradištní a mladší doba hradištní	Kontext předlokační aglomerace, pohřebiště	Druh aktivity sídlení - sídlištní zástavba /výr.aktivita?/ a pohřbívání /kostr. hroby/
Druh akce, rok, autor: archeol. s nález. okolnostmi, orientační vzorkování vertikál.řezů s dokumentací a část. sondáž. - Srpen 1990. - J.Hrala, Z.Sedláček		
Autor hlášení: Z. Sedláček - J. Hrala		Uložení: RM Kolín, př.č. 9/90 ARÚ Praha, antrop.odd.

Datum 29. 10. 1990.

Dne 7. srpna 1990 oznámili telefonicky pracovníci Plynostavu Pardubice do Regionálního muzea Kolín, že zahájili hloubení rýhy plynovodu od pravého břehu Labe za klavarským zdymadlem směrem k J (ke Kolínu) a že na poli Z od slovanského hradiště narazili na lidské kosti. Z. Sedláček (v té době na dovolené) během hodiny místo navštívil a domluvil se zástupci Plynostavu další postup prací. Po nástupu do zaměstnání 20. srpna jmenovaný zjistil značné porušení rýhy i rýhou odkrytých archeologických objektů neznámými osobami (údajně dětmi i dospělými) a započal se začišťováním stěn rýhy i s registrací jednotlivých objektů. Následující den opravil pod jeho dohledem místy částečně zavalený výkop stroj UDS 114 z Plynostavu a na určeném místě skrývku částečně i plošně rozšířil.

6. 11. 90 Vencl

PI provedena

SG 7 - 7036424-88

3570/90

Vlastní záchranná akce autorů zprávy proběhla ve dnech 22.–23. a 28.–31. srpna za pomoci jedné pracovní síly z výzkumu Velim. Zaměření rýhy provedli dodatečně 18. září měřiči z ARÚ ČSAV Praha (J. Morávek, J. Tájek).

Celkově bylo zdokumentováno 163 m rýhy s 39 archeologickými objekty, z nichž některé byly dochovány v obou jejích stěnách. Objekty jsme původně zjistili v úseku 190 m dlouhém, ale posledních 5 či 6 bylo za 165. metrem před zdokumentováním omylem 31. 8. zahrnuto buldozerem. Pro abnormální sucho a složitou archeologickou i pedologickou situaci (konzultována s dr. A. Zemanem, CSc. a dr. E. Růžičkovou z GÚ ČSAV) šlo však obrysy výplní některých archeol. objektů špatně rozeznat. Jisté však je, že rýha pro plynovod byla vedena plochou se značnou hustotou sídlištních objektů a kostrových hrobů (min. 13 hrobů a 26 sídl. objektů). Zjištěné vertikální situace jsme dokumentovali kresebně v měřítku 1:20 a většinu jednotlivých objektů v rámci rozpoznatelných vrstev jejich výplně pak ovzorkovali do hl. ± 20 cm profilů. V jednom případě jsme se pokusili zjistit i tvar a rozměry půdorysu sídlištního objektu (polozemnice? - obj. 5 G). Z odebraných vzorků vyplývá, že sídlištní objekty (jámy, polozemnice, kůlové jamky) pocházejí z konce střední, spíše však z mladší doby hradištní. Část sídlištního komplexu je v superpozici s kostrovým pohřebištěm, přičemž vzájemná chronologická pozice nám není pro absenci nálezů u koster úplně jasná. K vysvětlení ale může přispět vyhodnocení vzorků keramiky sídlištních objektů a popř. i rozbor stratigrafických situací. Kostrové hroby v ploše i ve vertikálním řezu s barevně těžko rozpoznatelným zásypem měly obvykle orientaci Z – V. Kostry ležely max. ± 50 cm pod povrchem a hrobové jámy se vyskytovaly převážně jen v prostoru, kde písečné podloží zasahovalo až k 30 cm mocné slupce tmavě hnědé ornice. V místech součas-

3580/90

ného výskytu hrobových jam a sídlištních objektů neexistovaly prakticky žádné markantnější rozdíly v barvách i struktuře výplní objektů a zásypů hrobů. Navíc nebyl čas k ověření, zda v případě situace hrob+objekt ve stejném místě jsou lidské kosti ve výplni v anatomické poloze nebo rozptýlené ve výplni. Jde především o situaci u objektů 18 a 21. V některých případech by situace nasvědčovala porušení hrobů sídlištními objekty, v jiných je tomu naopak, což by mohl potvrzovat i odkryv velké kamenné (náhrobní ?) desky (svor) 165 cm dlouhé, 43–72 cm široké a 5–10 cm silné při bagrování v místech, kde leží později označený objekt 21 a na protilehlé straně rýhy obj. 18.

Z nálezů bylo získáno větší množství keramických fragmentů, hrudky mazanice, lidské a zvířecí kosti, odřezky parohů, uhlíky, keramické přesleny a zlomky železných předmětů. K vzácným nálezům patří asi dvě třetiny stříbrného denáru Boleslava II. (mincovna Praha, mincmistr Omeř), pocházející z hrudky písčité hlíny u objektu 12 (kostrový hrob).

Záchranný výzkum proběhl v předpolí (předhradí ?) převážně jen ze starší literatury známého mladohradištního opevněného centra situovaného do území starých labských ramen. Známá část hradiště má dodnes z větší části dochovanou fortifikaci v podobě okrouhlého valu, přerušeného pouze na JZ zřejmě druhotně orbou. Je umístěna přibližně ve středu podkovovité vyvýšeniny, ohraničené dosud v terénu patrným korytem starého ramene nebo řečiště Labe. V ploše vymezené opevněním by se snad ještě dnes daly nalézt stopy po určitém urbanistickém členění. Rýhou odkrytá situace spolu se závěry výzkumů J. Hellicha (PA XXVII, 1915, 106–110) nasvědčují, že pro řešení některých časně historických otázek by se v budoucnu jevil výzkum tohoto hradiště perspektivní.

J. Unger Z. Smrčka